

Силабус курсу:

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ І УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Ступінь вищої освіти:	бакалавр
	014.01 «Українська мова та література»
	015.34 «Професійна освіта. Машинобудування»
	015.36 «Професійна освіта. Технологія виробів легкої промисловості»
	015.39 «Професійна освіта. Цифрові технології»
Спеціальність:	035.041 «Германські мови та літератури (переклад включно) перша – англійська»
	053 «Психологія» (Практична психологія)
	061 «Журналістика»
	231 «Соціальна робота»
	232 «Соціальне забезпечення»
Рік підготовки:	I
Семестр викладання:	осінній, весняний
Кількість кредитів ЄКТС:	4
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	іспит, залік

Автор курсу та лектор:

к.і.н., доц., Фомін Андрій Володимирович
вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

доцент кафедри історії та археології

посада

fomin@snu.edu.ua

електронна адреса

+38-066-2442854

телефон

Skype:

andrewfomin5

месенджер

410, за розкладом

консультації

Викладач практичних занять:*

к.і.н., доц., Фомін Андрій Володимирович
вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

доцент кафедри історії та археології

посада

fomin@snu.edu.ua

електронна адреса

+38-066-2442854

телефон

Skype:

andrewfomin5

месенджер

410, за розкладом

консультації

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Метою вивчення курсу є формування у студентів власної активної громадянської та патріотичної позиції; розвиток аналітичного мислення та сприйняття історичних та сучасних явищ, процесів та подій економічного, суспільно-політичного, культурного життя країни з критичної, наукової точки зору; вивчення головних подій та тенденцій розвитку історії України та української культури, її проблематики, узагальнення та систематизація отриманих історичних та культурологічних знань з історії України і української культури; розкриття сучасних наукових концепцій, понять, методів дослідження історії України і української культури.

Курс може бути корисним студентам за спеціальностями в галузях соціальної психології та соціології, політології, міжнародних відносин та міжнародної економіки, журналістики, права, філософії, філології, економіки, соціальної роботи, туризму та менеджменту тощо.

Результати навчання:

Знати: основні факти, явища, історичні особи, хронологію та періодизацію найважливіших подій, загальні проблеми суспільного розвитку, форми національно-визвольної боротьби на кожному з її етапів, суб'єкти суспільного життя протягом історичного розвитку країни, тенденції суспільно-економічного поступу, історичних процесів в Україні в контексті європейської та світової історії, напрямків зовнішньої політики України та політику щодо України провідних держав світу, військових блоків та сусідів, основні прояви, явища, напрями, стилі та тенденції розвитку вітчизняної культури, її взаємозв'язки зі світовою культурою. Вміти: характеризувати історичний процес та його регіональні особливості, визначати роль людського фактору в історії, давати багатогранну характеристику історичних особистостей, розкривати внутрішні мотиви їхніх дій, складати політичні та історичні портрети, аналізувати процес національного державотворення та національно-визвольної боротьби, характеризувати їх, визначати недоліки та здобутки форм боротьби, диференціювати системні зв'язки всіх складових культури, розглядати проблеми розвитку культури України в контексті світової культури.

Залучати джерела іноземною мовою, іноземну історіографію до вивчення проблем розвитку суспільства і людини, питань державотворення в Україні.

Результатами навчання згідно стандарту вищої освіти також є:

014.01 «Українська мова та література»

ПРН19. Володіти навичками пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел, кваліфіковано презентувати результати наукової й педагогічної діяльності.

015.34 «Професійна освіта. Машинобудування»

ПР 01. Уміти використовувати інструменти демократичної правової держави в професійній та громадській діяльності, приймати рішення на підставі релевантних даних та сформованих ціннісних орієнтирів.

015.36 «Професійна освіта. Технологія виробів легкої промисловості»

ПРН 22 Аналізувати суспільно й особистісно значущі світоглядні проблеми, усвідомлювати цінність захисту незалежності, територіальної цілісності та демократичного устрою України.

ПРН 23 Розуміти особливості комунікації, взаємодії та співпраці в міжнародному культурному та професійному контекстах.

015.39 «Професійна освіта. Цифрові технології»

ПР 03. Аналізувати суспільно й особистісно значущі світоглядні проблеми, усвідомлювати цінність захисту незалежності, територіальної цілісності та демократичного устрою України.

035.041 «Германські мови та літератури (переклад включно) перша – англійська»

ПРН 2 Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 4 Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.

053 «Психологія»

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку

ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

061 «Журналістика»

ПР04. Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел

ПР10. Оцінювати діяльність колег з точки зору зберігання та примноження суспільних і культурних цінностей і досягнень

231 «Соціальна робота»

2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

232 «Соціальне забезпечення»

2. Ідентифікувати причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільства та прояви соціально-економічних проблем у різних категоріях населення;

Передумови до початку вивчення: Базові знання та уявлення з історії, розвитку цивілізаційного процесу людського суспільства.

Мета курсу (набуті компетентності)

В наслідок вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуває наступних компетентностей (згідно стандарту вищої освіти):

014.01 «Українська мова та література»

ЗК10. Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і міжкультурність у суспільстві, здатність до вираження національної культурної ідентичності і гнучкого ставлення до інших культур (культурна компетентність).

ФК2. Здатність формувати гуманістичний світогляд учнів ЗСО, долучати їх засобами літератури до загальнолюдських і національних цінностей, розширювати культурно-пізнавальні інтереси, виховувати національно свідомих громадян України.

015.34 «Професійна освіта. Машинобудування»

К 02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій

К 13. Здатність забезпечити формування у здобувачів освіти цінностей громадянськості і демократії.

015.36 «Професійна освіта. Технологія виробів легкої промисловості»

ЗК 2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ФК 2 Здатність забезпечити формування у здобувачів освіти цінностей громадянськості і демократії.

015.39 «Професійна освіта. Цифрові технології»

К 02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

К 13. Здатність забезпечити формування у здобувачів освіти цінностей громадянськості і демократії.

035.041 «Германські мови та літератури (переклад включно) перша – англійська»

ЗК 2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

053 «Психологія»

ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій...

СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку

061 «Журналістика»

ЗК03. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій...

СК02. Здатність формувати інформаційний контент.

231 «Соціальна робота»

1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.

232 «Соціальне забезпечення»

2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

1. Здатність аналізувати суспільні процеси пов'язані з соціальним розвитком держави

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ЛБ/П З)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
ПЕРШИЙ СЕМЕСТР				
1.	Вступ до навчального курсу «Історія України і української культури». Київська Русь та Галицько-Волинська держава.	2/0/2	Визначення мети навчального курсу «Історія України і української культури». Предмет, мета, завдання курсу історії України і української культури, періодизація розвитку культурно-історичних процесів в Україні. Основні етапи формування Київської Русі. Утворення Давньоруської держави Київської Русі, її розвиток і занепад. Політична роздробненість Київської Русі. Проблема виникнення та розселення слов'ян.	Участь в обговоренні Тести

№	Тема	Години (Л/ЛБ/П 3)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			Відносини з половцями. Удільні князівства Київської Русі. Монгольське панування. Виникнення та розвиток Галицько-Волинської держави. Діяльність князя Романа Мстиславовича, Данила Галицького, продовження традицій Київської Русі.	
2.	Культура Давньої Русі.	2/0/2	<p>Язичницька культура Русі. Мистецтво, скульптура та архітектура язичницького періоду. Житлобудування Русі. Культура періоду роздробленості. Культура кочових народів сусідів Русі. Київська Русь як соціокультурна система. Християнізація та хрещення Русі: православно-язичницький синкретизм і формування нового культурного типу. Значення запровадження християнства для еволюції культури.</p> <p>Освіта, писемність літописання, перекладна, оригінальна та житійна література; усна народна творчість. Архітектура, образотворче мистецтво, музика, театралізоване дійство. Право і законодавство Київської Русі. «Руська правда». Становлення філософської думки - Климент Смолятич, Кирило Туровський, Данило Заточник, Іларіон.</p> <p>Специфіка засвоєння візантійської спадщини – запозичення і творче переосмислення візантійських традицій і канонів. Формування регіональних стилістичних особливостей, руйнація культурної єдності в перед монгольську добу.</p> <p>Культура Галицько-Волинських земель як поєднання києво-руської традиції та європейських новацій: літописання, живопис, архітектура.</p>	Участь в обговоренні, усне опитування, тестування, презентації

№	Тема	Години (Л/ЛБ/П 3)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
3.	Литовсько-польський період. Козацька республіка.	2/0/2	Вплив зазорів на динамічні навантаження. Причини розкриття зазорів. Основні напрямки попередження ударного замикання зазорів.	Участь в обговоренні, усне опитування, тестування, презентації
4.	Національна революція (1648 – 1676 рр.). Гетьманщина (кінець XVII – XVIII ст.).	2/0/2	Козацько-селянські повстання 20-30-х рр. XVII ст. Українська національна революція середини XVII ст.: причини та періодизація. Початок та хід Визвольної війни 1648-1657 рр. Б.Хмельницький. Формування української державності в ході Визвольної війни. Переяславська рада і «Березневі статті» 1654 р. Розкол українського суспільства. Соціальний егоїзм козацьких старшин. Віленське перемир'я. «Руїна»: період, сутність та основні події. Петро Дорошенко. Україна за гетьманування Івана Мазепи. Павло Полуботок. Перша Малоросійська колегія. Правління гетьманського уряду. Друга Наступ російського самодержавства на автономію України. К.Розумовський. Ліквідація Гетьманщини. Малоросійська колегія. Заснування Кубанського козацтва. Задунайська Січ.	Участь в обговоренні, усне опитування, тестування, презентації
5.	Культура козацької доби.	4/0/2	Передумови становлення культури епохи Відродження. Етапи Відродження. Посилення світських напрямів у культурі. Гуманістичне переосмислення християнства. Зміни в світосприйнятті: від категорії стабільності до відчуття мінливості і руху. Конкретність відображення, як риса нового стилю. Ренесанс на українських землях: книгодрукування, література, музика. Вищі досягнення у філософії, літературі, архітектурі,	Участь в обговоренні, усне опитування, тестування, презентації

№	Тема	Години (Л/ЛБ/П З)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			<p>живопису, скульптурі. Церковно-літературні твори. Пересопницьке Євангеліє. Короткий Київський літопис.</p> <p>Освіта. Заснування шкіл при монастирях, церквах, благодійних установах і в маєтках деяких феодалів. Єзуїтські, протестантські, уніатські школи на Правобережжі. Діяльність Львівського університету. Навчання українців в країнах Європи. Юрій Дрогобич, Станіслав Оріховський, Павло Русин та ін. Спільне й відмінне в освіті на Лівобережній і Правобережній України. Відкриття Львівського університету (1661р.). Колегії в Чернігові, Харкові та Переяславі. Львівський, Кам'янецький, Луцький, Перемишльський, Ужгородський та інші колегіуми. Парафіяльні, дяківські школи.</p> <p>Розповсюдження східнослов'янського кириличного друкарства - друга половина XV – перша половина XV ст. Перші книгодрукарні: Степан Дропан, Шваймпольд Фіоль, Франциск Скорина, Іван Федоров та їх визначна роль у розвитку культури східнослов'янських народів. Перші книжкові крамниці, запровадження світського шрифту.</p> <p>Освіта Гетьманщини: школи, академії, колегіуми.</p> <p>Формування інтелектуальної, церковної, військової еліти України - Л.Баранович, М. Березовський, О.Безбородько, І. Гізель, Ф. Прокопович, Г. Полетика. Наука. Розвиток філософської думки та просвітництва: Г. Сковорода, С. Деснянський, В.Капніст. Розвиток історичних знань. «Хроніка» Т. Сафовича та «Синопис»</p>	

№	Тема	Години (Л/ЛБ/П 3)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			<p>анонімного автора. Старшинсько-козацькі літописи: Самовидець, Г. Граб'янка, С. Величко. Твори Г. Полетики.</p> <p>Меценатська та культурницька діяльність гетьмана І.Мазепи.</p> <p>Церковне будівництво, розквіт українського бароко.</p> <p>Видатні композитори XVIII ст. М.Березовський, Д.Бортнянський, А.Ведель. Архітектура козащини.</p> <p>Відображення історичних подій у національно-культурній свідомості народу.</p> <p>Образотворче мистецтво козацького періоду. Козацька народна творчість.</p>	
6.	Україна у складі імперій.	2/0/2	<p>Розділи Речі Посполитої.</p> <p>Масонські ложі. Декабристський рух в Україні. Селянські повстання. Декабристський рух в Україні. Криза феодално-кріпосницького господарювання.</p> <p>Реформи 60-70-х рр. в Російській імперії. Події і наслідки революції 1848-1849 рр. в Австрійській імперії. Національний рух другої половини XIX – початку XX ст. у західноукраїнських землях.</p> <p>Революційні події 1905 – 1907 рр. в Україні та їх вплив на суспільно-політичне життя. Суспільно-політичні рухи та партії.</p> <p>Економічний розвиток українських земель наприкінці XIX – на початку XX ст.</p> <p>Робітничий рух на початку XX ст.</p> <p>Іноземний капітал в Україні.</p> <p>Перша світова війна та Україна.</p>	Участь в обговоренні, усне опитування, тестування, презентації
7.	Національне відродження.	2/0/2	<p>Основні етапи Українського національного відродження та їх характеристика: дворянський (к. XVIII – 1840 р., фольклорно-етнографічна парадигма); народницький (1840 – 1880-ті рр., культурницьке піднесення в Наддніпрянській Україні та Галичині); модерністично-революційний (поч. 1890-х рр. –</p>	Участь в обговоренні, усне опитування, тестування, презентації

№	Тема	Години (Л/ЛБ/П З)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			<p>поч. ХХ ст., поява політичної ідеології соціалістично-націоналістичного змісту). Особливості розвитку української культури у Російській імперії. Реформа системи освіти 1803 – 1804 рр. Харківський, Київський університети – осередки наукових і науково-педагогічних знань. Становлення української літературної мови: І.Котляревський, П.Гулак-Артемівський, Г.Квітка-Основ'яненко, Є.Гребінка, Л.Боровиковський, А.Метлинський. Романтизм й елементи реалізму їх творів. Т. Шевченко – основоположник критичного реалізму в українській літературі, виразник загальнолюдських гуманістичних ідеалів. Репресивні заходи царського уряду проти української мови. Цензурний циркуляр П. Валуєва (1863 р.) та Ємський указ (1876 р.). Тотальне нищення і заборона царизмом українського культурного руху, репресії та переслідування української інтелігенції. М. Драгоманов і П. Чубинський – борці за вільний розвиток української культури та її поширення, за об'єднання слов'янських народів, розповсюдження гуманістичних й інтернаціональних ідей. Українська культура в Австро-Угорщині. Весна народів. Польський національний рух на західноукраїнських землях. Живопис. Мистецтво. Народна творчість. «Руська трійця» - М.Шашкевич, Я.Головацький, І.Вагилевич. Русалка Дністрова. Альманахи. Переміщення центру українського національно-культурного руху на західноукраїнські землі, до</p>	

№	Тема	Години (Л/ЛБ/П 3)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			<p>Львова. Заснування культурно-освітніх товариств «Просвіта» (1867 р.) Товариства імені Т.Шевченка, Українсько-руська видавнича спілка, періодичні видання під керівництвом І. Франка, М. Павлика: «Друг», «Громадський друг», «Дзвін», «Мета», «Нива», «Зоря», «Життя і слово», «Правда», «Слово» та ін. Українська культура на початку ХХ ст. Збереження національно-культурних традицій.</p> <p>Орієнтація на західноєвропейський процес в царині художньої культури («європеїзм», «космополітизм», «модернізм»). Заснування у Києві музично-драматичної школи (1904 р.) та консерваторії (1913 р.). Модерн в українській архітектурі (В. Кричевський) та кубізм в українській скульптурі (О.Архипенко). Український театр: заснування у Києві українського стаціонарного театру М.Садовським (1907 р.), Товариства українських акторів І.Мар'яненком (1915 р.), «Молодого театру» Л.Курбасом (1916 р.).</p>	
ДРУГИЙ СЕМЕСТР				
8.	Національно-демократична революція (1917 – 1921 рр.)	2/0/2	<p>Лютнева революція в Петрограді. Її вплив на Україну. Створення Центральної Ради. Відносини з Тимчасовим урядом. Перший та другий Універсали Центральної Ради.</p> <p>Українські партії. Посилення впливу більшовиків. В. Ленін. Жовтнева революція в Петрограді та його вплив на хід Української революції. Проголошення УНР. Війна Радянської Росії проти УНР. Проголошення незалежності України. Брестська угода з Четверним союзом. Окупація України німецько-австрійськими</p>	Участь в обговоренні, усне опитування, тестування, презентації

№	Тема	Години (Л/ЛБ/П З)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			<p>військами. Конституція УНР. Отаманщина в Україні. Більшовицький рух. Створення квазі-держав. Донецько-Криворізька республіка. Державний переворот 29 квітня 1918 р. Внутрішня і зовнішня політика гетьманату П. Скоропадського. Національно-культурна політика гетьманату. Народні повстання. Створення Директорії. Крах Гетьманату. Внутрішня і зовнішня політика Директорії УНР. Конгрес трудового народу України. Боротьба в агресію з боку Радянської Росії. Створення ЗУНР, її зовнішня та внутрішня політика. Об'єднання ЗУНР і УНР та його історичне значення. Політика Радянської влади в Україні в 1919 р. Селянські повстання проти радянської влади. Боротьба за владу в Україні в другій половині 1919 – на початку 1920 р. Варшавський договір С.Петлюри. Наступ об'єднаних сил Польщі та УНР проти більшовиків. Ризький мирний договір. Причини поразки та уроки Української національно-демократичної революції.</p>	
9.	Україна в 1921 – 1939 рр.	2/0/2	<p>Україна на початку 20-х рр. Дипломатична активність на міжнародній арені. Голод 1921 – 1923 рр. Створення СРСР. Процес остаточної втрати Україною незалежності. Ліквідація більшовицьким режимом багатопартійності в Україні. НЕП в Україні. Основні причини ліквідації НЕП. Основні причини прийняття політики коренізації. Націонал-комунізм. Основні заходи політики «українізації». О. Шумський, М. Скрипник та їх роль в проведенні політики «українізації». Причини згорання</p>	Участь в обговоренні, усне опитування, тестування, презентації

№	Тема	Години (Л/ЛБ/П З)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			<p>і підсумки політики «українізації». Український інтегральний націоналізм.</p> <p>Особливості індустріалізації в Україні. Суть політики колективізації. Політика «ліквідації куркульства як класу». Хід колективізації в Україні. Селянський спротив колективізації. Державні хлібозаготівлі 1931 – 1932 рр. як безпосередні причини голодомору в Україні. Замовчування владою голодомору 1932 – 1933 рр. в Україні. Документальні свідчення про геноцид проти українського народу. Голодомор 1932 – 1933 рр. як геноцид українського народу. Концепція Рафаеля Лемкіна.</p> <p>Формування основних ознак тоталітарного режиму.</p> <p>Особливості масових репресій в Україні.</p> <p>Західноукраїнські землі в складі Польщі, Румунії, Чехословаччини. Становлення молодіжних та військових організацій на західноукраїнських землях. УВО. Утворення ОУН та її розкол.</p> <p>Становлення єдиної структури загальноосвітньої трудової школи, системи середньої спеціальної та вищої освіти. Робітничі факультети. Перші творчі об'єднання українських літераторів. М. Хвильовий.</p> <p>Створення ВУСПП. М. Куліш, Л. Курбас, О. Довженко та їх внесок в розвиток української культури.</p> <p>Стан української науки. В. Вернадський. Розвиток українського мистецтва та архітектури.</p>	
10.	Україна в Другій світовій війні (1939-1945 рр.).	2/0/2	Історіографія проблеми. Українське питання в міжнародній політиці напередодні Другої світової війни. Місце України в планах фашистів. Від програми	Участь в обговоренні, усне опитування, тестування,

№	Тема	Години (Л/ЛБ/П 3)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			<p>створення «Великої України» до планів перетворення українських земель в бездержавний сировинний придаток фашистської Німеччини. Проголошення автономії Карпатської України. Роль «українського питання» в німецько-радянському зближенні. Пакт Молотова – Ріббентропа. Вхідження західноукраїнських земель до складу СРСР. Початок Великої Вітчизняної війни. Героїчний опір народу фашистській агресії. Оборона Києва, Одеси, Керчі, Севастополя, Донбасу. Крах надій національно-визвольних сил відновити Українську державність за допомогою гітлерівського режиму. Причини невдач Червоної армії в 1941 – 1942 рр. Місце України в планах фашистів. Встановлення фашистського окупаційного режиму. Регіональні особливості «нового порядку». Радянський партизанський рух на території України. Рух опору на Луганщині. Збройна боротьба ОУН-УПА проти окупантів в 1941 – 1942 рр. Визволення України від німецько-фашистських загарбників. Визвольні бої на Луганщині. Визволення Києва. Корсунь-Шевченківська операція. Внесок українського народу в спільну перемогу над нацизмом. Завершення війни.</p>	презентації
11.	Україна у повоєнні роки та період десталінізації (1945-1964 рр.).	2/0/2	<p>Повоєнні адміністративно-територіальні зміни. Зовнішньополітична діяльність УРСР та проблема встановлення післявоєнних кордонів. Особливості процесу відбудови народного господарства. Голод 1946 – 1947 рр. Рівень життя та побуту населення. Відновлення довоєнної моделі розвитку народного господарства.</p>	Участь в обговоренні, усне опитування, тестування, презентації

№	Тема	Години (Л/ЛБ/П 3)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			<p>Радянізація західних областей України. Боротьба ОУН – УПА з радянською репресивною машиною. Суспільно-політичне життя України.</p> <p>Зміни в суспільно-політичному житті України в середині 50-х на початку 60-х рр. Хрущовська «відлига» та її вплив на політичний клімат в Україні.</p> <p>Критика культу особи Сталіна.</p> <p>Розширення прав союзних республік. Перебудова державного апарату. Зародження дисидентського руху. Соціально-економічні реформи 50-початку 60-х років. Україна та освоєння цілинних земель. Зростання добробуту населення. Поліпшення умов праці. Способи вирішення житлової проблеми.</p>	
12.	Культурні процеси в Україні у 1950 – 60-ті рр.	2/0/2	<p>Культурно-ідеологічні процеси в Україні. Жданівщина (1946 – 1949) та космополітизм (1948 – 1953) у повоєнний час.</p> <p>Культурно-ідеологічні процеси в Україні. Розгром генетики і кібернетики. Українська наука та її дослідження: Інститут механіки (А. Коваленко, міжконтинентальні ракети), Фізико-технічний інститут (І. Курчатов, атомна енергетика), Інститут фізики (1960, ядерний реактор), Інститут електрозварювання (Б. Патон, зварювання у космосі), Спеціалізована клініка серцевої хірургії (1955, М. Амосов).</p> <p>Сталінський ампір. Реформування в галузі освіти. Розширення меж творчої культурної та наукової діяльності. Пробудження громадської активності. Паростки національного відродження.</p> <p>Переслідування релігії. Процес русифікації.</p> <p>С.Лебедев та перша ЕВМ. Сергій Корольов і перші ракети у космосі. Лисенщина. Розгром</p>	Участь в обговоренні, усне опитування, тестування, презентації

№	Тема	Години (Л/ЛБ/П 3)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			<p>генетики і кібернетики. Українська наука та її дослідження: Інститут механіки (А. Коваленко, міжконтинентальні ракети). Культура періоду «хрущовської відлиги». Шістдесятники. Соціалістичний реалізм. Початки дисидентського руху. І. Драч, Б. Олійник, В. Симоненко, Л. Костенко, І. Дзюба, Є. Сверстюк, С. Параджанов, Ю. Ілленко.</p>	
13.	Україна на порозі кризи та в роки Перебудови (1965 – 1991 рр.).	2/0/2	<p>Соціально-економічний розвиток України. Відновлення жорсткого централізму в управлінні економікою. Подальша бюрократизація всієї системи управління. Зниження показників ефективності господарювання. Різка погіршення екологічної ситуації. Уповільнення темпів зростання реальних доходів населення. Розвиток дисидентського руху. «Стабілізація» і закритість суспільства. Ідеологічний диктат КПРС. Стан розвитку культури. Апатія та пасивність значної частини суспільства. Наростання кризових явищ в суспільно-політичному житті. Головні чинники що зумовили процес перебудови. Визрівання політичного курсу перебудови. Формування соціальної бази перебудови. Чорнобильська катастрофа та її наслідки. Виникнення і наростання страйкового руху. Розмежування, консолідація та протистояння політичних сил. Виникнення Народного Руху України за перебудову. Спроба державного перевороту в СРСР. «ГКЧП». Розвиток культури за часів перебудови. Причини краху перебудови.</p>	Участь в обговоренні, усне опитування, тестування, презентації

№	Тема	Години (Л/ЛБ/П 3)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
14.	Незалежна Україна (1991 – 2020 рр.).		<p>Проголошення незалежності України та розпад СРСР. СНД. Становлення владних структур. Конституційний процес. Формування багатопартійності. Становлення національної економіки. Президентство Л.Д. Кучми. Помаранчева революція. Президентство В.А. Ющенко. Президентство В.Ф. Януковича. Євромайдан. Революція гідності. Суспільно-політичні процеси початку 2014 р. Президентство Петра Порошенка. Російська агресія в Україні 2014 – 2020 рр. Анексія Росією Криму. Сепаратистський рух на Сході України, утворення «ЛНР» та «ДНР». Формування концепції зовнішньополітичного курсу. Україно-російські відносини. Західний напрям зовнішньої політики. Україна в європейських структурах. Мінські домовленості. Основні риси та тенденції культурного життя у роки незалежності.</p>	Участь в обговоренні, усне опитування, тестування, презентації

Рекомендована література

1. Бойко О.Д. Історія України: навч. посіб. Київ: Академія, 2021. 640 с.
2. Вербицька П.В. Лисейко Я.Б., Хома І.Я., Банах В.М., Кузьмин Р.Я. Історія України: суспільство, культура, державність: навч. посіб. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2019. 267 с.
3. Мицик Ю.А. Історія України: навч. посіб. Київ: Кліо, 2015. 677 с.
4. Кралюк П. М. Історія України «без брому». Розвиток державності на українських землях. Харків: Фоліо, 2020. 423 с.
5. Історія української культури: навч. посіб. Київ: КНУБА, 2015. 199 с.
6. Кендус О.З. Історія української культури: навч. посіб. Львів: Вид-во Львів. комерц. акад., 2015. 235 с.
7. Зінкевич Р. Д. Історія державності та культури України: навч. посіб. Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2020. 239 с.
8. Палій О.А. Історія України: [посібник]. Вид. 2-ге, допов. Київ: К.І.С, 2015. 594 с.

Допоміжна

1. Анісімов В.В. Історія української культури: слов.-довід.: навч. посіб. для студентів ВНЗ. Київ: УБС НБУ, 2014. 319 с.
2. Апанович О. Гетьмани України і кошові отамани Запорозької Січі. Київ: Либідь, 1993. 288с.
3. Аркас М. Історія України-Русі /М.Аркас. 2-ге факс. вид. Київ: Вища школа, 1991. 456 с.
4. Багалій Д.І. Історія Слобідської України. Харків: Дельта, 1993. 256 с. (Пам'ятки історичної думки України).
5. Баран Володимир, Бойко Олександр, Верстюк Владислав, Віднянський Степан, Греченко Володимир. Україна: політична історія. ХХ – початок ХХІ століття. Київ: Парламентське видавництво, 2007. 1028с.
6. Борисенко В. Історія культури України ХVІІ ст.: комплект навч.-метод. матеріалів. Київ: [б. в.], 2015. 70 с.
7. Верстюк Владислав, Тилішак Володимир, Юхновський Ігор. Голодомор. Геноцид українського народу 1932 – 1933. Київ: вид-во Олени Теліги, 2008. 24 с.
8. Довжук І.В. Нова історія України (середина ХVІІ – початок ХХ ст.): Підручник. Луганськ, 2010.
9. Геноцид в Україні 1932 – 1933 рр.: за матеріалами кримінальної справи № 475 / Упоряд. М.Герасименко, В.Удовиченко. Київ: [б.в.], 2014. 560 с.
10. Градова Анна. Гетьмани України. Історія про славу, мудрість і відвагу / Анна Градова. Харків: Віват: Аргумент принт, 2015. 351 с. (Загадки минулого).
11. Грушевський М.С. Ілюстрована історія України з додатками та доповненнями / Уклад. Й.Й. Брояк, В.Ф. Верстюк. Донецьк: ТОВ ВКФ «БАО», 2008. 736 с.
12. Грушевський М.С. Історія України-Руси. В 11 т., 12-ти кн. / Ред. Кол.: П.С. Сохань (голова) та ін. К.: Наукова думка. 1991 – 1996.
13. Історія України в особах. Козаччина.: Київ: Україна, 2013. 301 с.
14. Історія України в особах: ХІХ століття: [нариси] / [В. С. Шандра та ін.]. Київ: Україна, 2015. 367 с.
15. Плохій Сергій. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності. Харків: Клуб Сімейного Дозвілля, 2021. 509 с.

Інформаційні ресурси:

1. Система дистанційного навчання СНУ ім. В. Даля – [електронний ресурс]. – режим доступу: <http://moodle.snu.edu.ua/>
2. Сайт №2 системи дистанційного навчання СНУ ім. В. Даля – [електронний ресурс]. – режим доступу: <http://moodlesti.snu.edu.ua/>
3. Carrie:A Full Text Electronic Library / Carrie: Повнотекстова електронна бібліотека. – [електронний ресурс]. – режим доступу: <http://vlib.iue.it/carrie/index.html>
4. Central and Eastern European Online Library (CEEOL) / Центрально- і Східноєвропейська онлайн бібліотека [електронний ресурс]. – режим доступу: <http://www.ceeol.com/index.aspx>
5. European History Primary Sources / Першоджерела європейської історії. – [електронний ресурс]. – режим доступу: <http://primary-sources.eui.eu/>
6. Internet Archive: Ebook and Texts Archive / Архів Інтернету: Архів Е-книг та текстів [електронний ресурс]. – режим доступу: <http://www.archive.org/details/texts>
7. Open Library / Відкрита бібліотека. – [електронний ресурс]. – режим доступу: <http://openlibrary.org/>
8. Store.kassiopeya.com – електронна бібліотека. – [електронний ресурс]. – режим доступу: <http://store.kassiopeya.com/index.php?language=ua>
9. Ізборник. Історія України IX-XVIII ст. Першоджерела та інтерпретації [електронний ресурс]. – режим доступу: <http://litopys.org.ua/>
10. Інститут історії України Національної академії наук України [електронний ресурс]. – режим доступу: <http://www.history.org.ua>
11. Козацтво XV – XXI ст. [електронний ресурс]. – режим доступу: <http://www.cossackdom.com/indexu.html>¹

Методичне забезпечення

Методичне забезпечення

1. Стислий зміст лекцій з навчальної дисципліни «Історія України та української культури» (для студентів неісторичних спеціальностей) // Укладачі: Сафонова Н.М., Фомін А.В. Київ, СНУ ім. В.Даля, 2023. 163 с. (Свідоцтво про публікацію № 7424 від 25.04.2023).
2. Методичні рекомендації до семінарських занять з дисципліни «Історія України і української культури» (для студентів неісторичних спеціальностей університету) /Уклад.: А.В. Фомін, Н.М. Сафонова. Київ, 2023. 79 с. (Свідоцтво про публікацію № 8517 від 29.05.2023 р.)
3. Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Історія України і української культури» (для студентів денної форми навчання неісторичних спеціальностей університету) (Електронне видання) / Уклад.: А.В. Фомін, Н.М. Сафонова. Київ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2023. 121 с. (Реєстраційний № 8660)

---

¹ Надаються електронні адреси сайтів, де можна знайти інформаційні матеріали з дисципліни

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

У першому семестрі

Інструменти і завдання	Кількість балів
Відвідування лекцій	8
Участь в обговоренні	22
Участь у розв'язанні конкретних проблемних ситуацій	12
Індивідуальні завдання	8
Екзамен	50
Разом	100

У другому семестрі

Інструменти і завдання	Кількість балів
Відвідування лекцій	8
Участь в обговоренні	32
Участь у розв'язанні конкретних проблемних ситуацій	12
Індивідуальні завдання	8
Залік	40
Разом	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Деталізація балів подана у методичних рекомендаціях до практичних (семінарських) занять.

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Студент може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах.

Під час виконання завдань студент має дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями. Списування є забороненим.

Завдання і заняття:

Всі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені у спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана (директора). В разі не відпрацювання семінарських занять, індивідуальних завдань та завдань поточного контролю знань (понад одного) студент не допускається до складання підсумкового семестрового контролю.

Поведінка в аудиторії:

На заняття студенти вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу та обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.

Під час занять студенти:

- не вживають їжу, напої та жувальну гумку;
- не залишають аудиторію без дозволу викладача;
- не використовують електронні пристрої з метою розваг та спілкування;
- не заважають викладачу проводити заняття.

Крім цього, під час контролю знань студенти:

- є підготовленими відповідно до вимог даного курсу;
- розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб);
- не заважають іншим;
- виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.